

Ευθύς και πλάγιος λόγος

Ευθύ λόγο έχουμε όταν διαβάζουμε ή ακούμε τα λόγια κάποιου προσώπου, όπως ακριβώς τα είπε.

Πλάγιος λέγεται ο λόγος σύμφωνα με τον οποίο πληροφορούμαστε τα λόγια κάποιου μέσω ενός άλλου προσώπου.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
<ul style="list-style-type: none">- Θα φύγω σε λίγο.- Γιατί;- Θυμήθηκα πως έχω κάποια δουλειά.- Εντάξει, τα λέμε άλλη φορά.	<p>Ο Γιάννης τον ρώτησε γιατί φεύγει. Εκείνος απάντησε πως έχει κάποια δουλειά.</p>

Για να μετατρέψουμε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο:

- Προσθέτουμε τα ονόματα των προσώπων ή αντωνυμίες,
- Βάζουμε συνδέσμους για να ενώσουμε τις προτάσεις
- Χρησιμοποιούμε ρήματα όπως "ρώτησε", "απάντησε", "είπε" "ζήτησε", "θέλει" κ.ά.
- Αλλάζουμε το πρόσωπο των ρημάτων από πρώτο σε τρίτο πρόσωπο.
- Παραλείπουμε τις παύλες.
- Αν χρειάζεται αλλάζουμε το χρόνο του ρήματος

- Έχεις πολλή δουλειά;	Η Μαρία ρώτησε τον αδερφό της αν έχει πολλή δουλειά. (Βάζουμε τα πρόσωπα)
- Θα έρθεις να παίξουμε; - Δεν έχω τελειώσει το διάβασμα ακόμη.	Τον ρώτησε αν θα πάει μαζί του να παίξουν κι εκείνος απάντησε ότι δεν είχε τελειώσει το διάβασμα ακόμη. (Βάζουμε τις αντωνυμίες , χρησιμοποιούμε τα ρήματα ρώτησε και απάντησε - σε τρίτο πρόσωπο - , αλλάζουμε το χρόνο του ρήματος , χρησιμοποιούμε το σύνδεσμο ότι για να ενώσουμε τις προτάσεις.)

Προσοχή:

Στον ευθύ λόγο τα λόγια ενός προσώπου μπορεί να είναι μέσα σε εισαγωγικά («»), ενώ προηγείται διπλή τελεία (:).

Στην περίπτωση αυτή όταν μετατρέπουμε τον ευθύ σε πλάγιο λόγο, παραλείπουμε τα εισαγωγικά και τη διπλή τελεία, ενώ κάποιες λέξεις μπορεί να αλλάξουν ανάλογα με το νόημα.

Ευθύς λόγος: Ο δάσκαλος είπε: «Ανοίξτε τα βιβλία σας».

Πλάγιος λόγος: Ο δάσκαλος είπε στα παιδιά ν' ανοίξουν τα βιβλία τους.

Ασκήσεις

Ευθύς και πλάγιος λόγος

Μετάφερε τις παρακάτω προτάσεις σε πλάγιο λόγο. (Πρόσεξε τις αλλαγές.)

« Πώς πέρασες το καλοκαίρι;» με ρώτησε η Κατερίνα.

« Πώς θα γράψω άραγε στο διαγώνισμα;» αναρωτήθηκε ο Γιώργος.

«Να βοηθάς πάντα τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη», συμβούλεψε η γιαγιά το εγγόνι της.

«Κοιμηθείτε νωρίς το βράδυ για να παίξετε καλό ποδόσφαιρο», είπε ο προπονητής στους παίκτες του.

«Γιατί συμπεριφέρθηκες με αυτόν τον τρόπο στη συμμαθήτριά σου;» ρώτησε η δασκάλα τη μαθήτριά της.

Μετάφερε τον παρακάτω διάλογο σε πλάγιο λόγο:

[...] Τα παιδιά σφίχτηκαν ξαφνικά το ένα κοντά στο άλλο γεμάτα αγωνία και τρόμο.

- Για ποιον από μας είναι; είπε με κομμένη ανάσα ο Χάκλμπερρυ.
- Δεν ξέρω, κοίταξε από τη χαραμάδα. Γρήγορα!
- Όχι εσύ, Τομ.
- Δεν μπορώ να το κάνω αυτό, Χακ.
- Σε παρακαλώ, Τομ. Να το πάλι!
- Δόξα σοι ο θεός, γνωρίζω τη φωνή του. Είναι ο Μπουλ Χάρμπισον, είπε ο Τομ.
- Αχ, Τομ, κόντεψα να πεθάνω από το φόβο μου. Οα 'βαζα στοίχημα πως είναι αδέσποτο σκυλί. Τότε το σκυλί ούρλιαξε και ο Τομ τρέμοντας από φόβο είπε:

Ευθύς και πλάγιος λόγος

- Ω, Χακ! Είναι αδέσποτο σκυλί.
- Αχ, Τομ, θαρρώ πως πάει, ξοφλήσαμε.
- Αυτά παθαίνεις όταν κάνεις σκασιαρχείο και κάνεις και όλα όσα σου λένε να μην κάνεις.

Αν τη γλιτώσω αυτή τη φορά, στοιχηματίζω πως δε θα ξεκολλάω από το Κατηχητικό!

Μαρκ Τουαίην, Οι περιπέτειες του Τομ Σώγιερ

Να μετατρέψεις τον πλάγιο λόγο σε ευθύ. (Πρόσεξε τις αλλαγές.)

Ο Γιώργος είπε στον Νίκο ότι θα είναι για πάντα φίλοι.

.....

Ο Βασίλης τους απάντησε ότι ήθελε να κάνουν μαζί διακοπές.

.....

Ο Βαγγέλης τού πρότεινε να καθίσει στην παρέα τους.

.....

Η δασκάλα ρώτησε τους μαθητές γιατί ήταν ανήσυχτοι.

.....

Ο σκηνοθέτης ρωτάει κάθε ηθοποιό αν κατάλαβε τον ρόλο του.

.....

Ο καπετάνιος είπε στους ναύτες να ετοιμαστούν για αναχώρηση.

.....

Ξαναγράψε το κείμενο μεταφέροντάς το σε ευθύ λόγο και κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές:

Η μητέρα ρώτησε τον Ορέστη γιατί άργησε να επιστρέψει από το σχολείο. Εκείνος απάντησε ότι καθυστέρησε, γιατί την ώρα που έβγαινε από την πόρτα του σχολείου ένας απρόσεκτος οδηγός χτύπησε με το αυτοκίνητο του έναν συμμαθητή του. Μετά η μητέρα αναρωτήθηκε αν το παιδί είχε χτυπήσει σοβαρά. Ο Ορέστης είπε ότι το παιδί, για καλή του τύχη, είχε απλώς στραμπουλήξει το πόδι του. Η μητέρα ρώτησε αν ο διευθυντής του σχολείου κάλεσε την αστυνομία και τους γονείς του παιδιού. Ο Ορέστης απάντησε θετικά, συμπληρώνοντας ότι η αστυνομία οδήγησε τον οδηγό στο αστυνομικό τμήμα και οι γονείς το παιδί τους στο νοσοκομείο.
